

Californische rivierkreeft (*Pacifastacus leniusculus*)

Foto: Bram Koese

Bron: [Nederlands soortenregister](#)

De [Californische rivierkreeft](#) is herkenbaar aan zijn scharen. Deze zijn aan de onderzijde rood. Boven op de scharen zit een opvallende witte vlek. De kreeft is zeer glad, hij heeft alleen twee stekels direct achter het oog. Hij lijkt op de gevlekte Amerikaanse rivierkreeft, die ook veel voorkomt in Nederland. Maar zijn scharen zijn niet roodgekleurd aan de onderkant.

Aanwezigheid en effect in Europa

Stand van zaken in 2015: de Californische rivierkreeft is de meest wijdverspreide exotische rivierkreeft in Europa. De kreeft kan zich vestigen in het gebied van bijna heel Europa.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem

Deze en andere uitheemse rivierkreeftsoorten vreten onderwaterplanten en maken ze kapot. Dit heeft negatieve gevolgen voor inheemse soorten die afhankelijk zijn van deze planten, zoals diverse soorten vissen, amfibieën (in stilstaande wateren), kevers en vogels die broeden in waterplantenvegetaties. Deze negatieve effecten treden waarschijnlijk niet op grote schaal, maar vooral lokaal op.

Door de graaf- en graasactiviteiten van de kreeften raakt water troebel en komen er veel meer voedingsstoffen (nutriënten) in het water. Dit is ongewenst in wateren die juist helder moeten zijn. Deze kreeft is verder een vector voor de kreeftenpest. De kreeft is hier zelf niet gevoelig voor, maar de tegenwoordig zeer zeldzame inheemse rivierkreeft wel. In het buitenland heeft de Californische rivierkreeft laten zien in staat te zijn onze inheemse rivierkreeft weg te concurreren.

Effect op ecosystemendiensten^[2]

Er zijn geen effecten bekend.

Overige effecten

Er is geen effect bekend op de volksgezondheid, de kreeftenpest is niet gevaarlijk voor mensen. De kreeften graven holen in de rivieroeveren. Het beschadigen van dijken levert

economische schade. Ook de visserij kan schade ondervinden doordat de kreeften aas stelen, gevangen vissen eten en fuiken vernietigen.

Deze effecten waren aanleiding voor plaatsing van deze soort op de Unielijst van [EU-verordening 1143/2014](#).

Bron: [Europese risicobeoordeling](#)

Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken in 2015: er zijn twee populaties bekend, een in de Dinkel in Twente en een in de Oude Leij in de buurt van Tilburg.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem

De toename van de Californische rivierkreeft in de Oude Leij bij Tilburg lijkt de oorzaak te zijn van het vrijwel verdwijnen van een inheemse beschermde vissoort: het bempje.

Effect op ecosystemendiensten^[2]

Er zijn geen effecten bekend.

Overige effecten

Zie onder 'Europa'.

Wet- en regelgeving

[EU-verordening 1143/2014](#)

De Californische rivierkreeft staat sinds augustus 2016 op de Unielijst van invasieve exoten. Een soort die op de EU-lijst staat mag o.a. niet meer worden verhandeld en gehouden als huisdier. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheren dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen. Als onderdeel van een beheersaanpak in Nederland, blijft (commerciële) bevissing en transport van levende kreeften voor consumptie mogelijk, mits verspreiding wordt voorkomen.

Wat te doen?

Particulieren en dierentuinen die deze soort al als huisdier in bezit hadden voordat de EU-lijst van kracht werd, mogen de dieren blijven houden totdat ze een natuurlijke dood sterven. Voorwaarden zijn wel dat de dieren niet kunnen ontsnappen en dat men zorgt dat ze zich niet kunnen voortplanten.

Het Ministerie van EZ maakt samen met provincies, water- en terreinbeheerders en andere experts eliminatie- en beheersplannen voor soorten op de Unielijst. Het gaat hierbij om plannen van aanpak voor populaties die in de natuur aanwezig zijn. (Commerciële) bevissing en transport van levende rivierkreeften voor consumptie blijft mogelijk als onderdeel van zo'n nationaal beheersplan. Voorwaarde is dat verspreiding van reproduceerbare delen bij transport en tijdelijke opslag wordt voorkomen. Dit betekent bijvoorbeeld dat het niet is toegestaan gevangen rivierkreeften voor consumptie tijdelijk op te slaan in oppervlaktewater in een bun, omdat hiermee een reëel verspreidingsrisico ontstaat van eieren en net uitgekomen jongen die vrouwtjes onder de staart bij zich dragen.

Meer info over de Californische rivierkreeft

Oorsprongsgebied

De Californische rivierkreeft komt oorspronkelijk uit Noord-Amerika.

Habitat

In Nederland komt de Californische rivierkreeft vooralsnog alleen voor in stromende wateren. Uit het buitenland is bekend dat de kreeft niet al te hoge eisen stelt aan de waterkwaliteit.

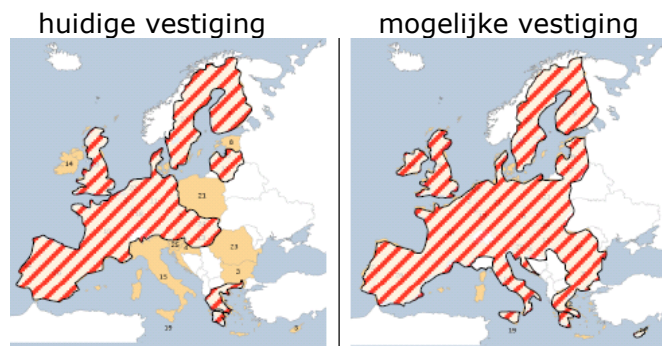
Introductieroute Europa

De Californische rivierkreeft is in 1959 voor het eerst opzettelijk geïntroduceerd in Europa als een alternatief voor de inheemse rivierkreeft waarvan de omvang door de kreeftenpest hard achteruit was gegaan. In de periode 1960 - 1980 is deze kreeft op vele plekken uitgezet.

Naast deze opzettelijke introductie en daarna natuurlijke verspreiding is een andere mogelijke introductieroute het onbedoeld uitzetten met vis.

De Californische rivierkreeft wordt nauwelijks verhandeld of gehouden in tuinvijvers of aquaria.

Aanwezigheid in de EU

Introductieroute Nederland

De Californische rivierkreeft in de Dinkel is vanuit Duitsland Nederland binnengekomen. De oorsprong van de populatie in de buurt van Tilburg is onduidelijk.

Aanwezigheid in Nederland

In 2015: de Californische rivierkreeft heeft zich al gevestigd in ons land.

Verspreiding van de Californische rivierkreeft in Nederland. Bron: [Risicobeoordeling voor Nederland](#)

Eerste waarneming in de Nederlandse natuur: 2004.

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

Sinds 2010 is het in Nederland verboden de Californische rivierkreeft uit te zetten in binnenwateren. De kans op introductie in Nederland is verder verminderd sinds de plaatsing op de EU-lijst in 2016.

De Californische rivierkreeft heeft zich al gevestigd in Nederland en verspreidt zich met een snelheid van maximaal 2,4 km per jaar via water. Verspreiding over land is in Nederland niet waargenomen. In het oostelijk deel van Nederland en langs de grote rivieren is geschikt habitat in ruime mate voorhanden. In het westelijke deel is het habitat suboptimaal.

Risicobeoordeling

[Risicobeoordeling voor Nederland](#)

[Europese risicobeoordeling](#)

Bronnen

[Nederlands soortenregister](#)

[Risicobeoordeling voor Nederland](#)

[Europese risicobeoordeling](#)

EU-factsheet

Laatste update: 13-7-2016